

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Windvanen : Napoleontische bestuurders in de Nederlandse en Franse restauratie (1813-1820)

Lok, M.M.

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Lok, M. M. (2009). Windvanen : Napoleontische bestuurders in de Nederlandse en Franse restauratie (1813-1820) Amsterdam: Bert Bakker

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <http://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Woord van dank

Net als de Restauratiemonarchie is dit proefschrift het resultaat van ‘la force des choses’, de loop der omstandigheden. Na in Leiden te zijn afgestudeerd in de vroegmoderne geschiedenis en enige jaren als beleidsambtenaar te hebben gewerkt, wilde ik graag terugkeren naar de academie om te promoveren. Het was mijn bedoeling om een dissertatie te schrijven over een onderwerp in de zestiende-eeuwse intellectuele geschiedenis, maar Ido de Haan bood mij in 2002 de gelegenheid om als lid van zijn NWO-onderzoeksprogramma ‘politieke reconstructie na grootschalig geweld in Nederland en in Frankrijk’ aan de Universiteit van Amsterdam onderzoek te doen naar de negentiende-eeuwse Restauratie. In hoeverre mijn ‘omscholing’ van onderzoeker van het zestiende-eeuwse Spanje, mijn scriptieonderwerp, naar specialist van Restauratie-Nederland en Frankrijk succesvol is geweest, laat ik aan het oordeel van de lezer over.

De totstandkoming van *Windvanen* was niet mogelijk geweest zonder de volgende personen. Allereerst is Ido de Haan zowel op wetenschappelijk als op persoonlijk vlak een uitstekende begeleider geweest. Hij heeft mij gestimuleerd over de traditionele grenzen van de historicus heen te kijken, zonder daarbij het eigene van de historicus te doen verliezen. Mijn tweede begeleider, Niek van Sas, is als geen ander in Nederland de kenner van de Restauratie en heeft mij het belang doen inzien van de nuance voor een goed begrip van het tijdvak 1814-1830. Michael Wintle en Joep Leerssen hebben mij in staat gesteld om na afloop van mijn aio-aanstelling als docent moderne Europese geschiedenis mijn proefschrift af te maken. Het boek heeft veel geprofiteerd van de interdisciplinaire omgeving en brede Europese blik van de opleiding Europese Studies van de UvA.

Vervolgens wil ik mijn lotgenoten in het programma politieke reconstructie bedanken, wier aanwezigheid ervoor zorgde dat het promoveren geen eenzaam avontuur werd: Nele Beyens, Jeroen van Zanten en Liesbeth van de Grift. Nele en Liesbeth dank ik voor het geduld waarmee zij wetenswaardigheden over 1813 aanhoorden. Jeroen heeft mij grote diensten bewezen onder meer door mij in te wijden in de archieven van het bestuur van Willem I. Met paranimf Martijn van der Burg en kamergenoot Natalie Scholz deel ik de liefde voor la France in de negentiende eeuw. Annie Jourdan, Wyger Velema, Peter Romijn, Marieke Bloembergen, Mark Rutgers en Judith Pollmann

hebben belangrijke suggesties gedaan. Joke Roelevink en Jos Gabriëls van het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis hebben mij onder meer inzicht gegeven in de onvoltooide database Nederlandse ambtsdragers. De bijeenkomsten van de werkgroep Revolutie en Restauratie boden een klankbord voor mijn ideeën. Ten slotte wil ik de collega's en studenten van de opleidingen geschiedenis en Europese Studies van de UvA bedanken voor het bieden van een stimulerende en bevoorrechte werkomgeving.

Dankzij mijn onderzoek in de Franse bibliotheken en archieven, ben ik de vriendelijkheid en behulpzaamheid van de medewerkers van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag, mijn thuisbasis, en het Nationaal archief nog meer gaan waarderen. De bureaucratische werkwijze van de Franse instellingen staat in contrast met de welwillendheid waarmee Franse historici met mij gesprekken hebben gevoerd over de Franse geschiedenis tussen 1814 en 1830. Mijn dank gaat dan ook uit naar Emmanuel de Waresquiel, Pierre Serna, Laurent Nagy, Jean-Baptiste Auzel en Benoît Yvert. Een Angelsaksisch perspectief op de Franse Restauratie heb ik verkregen via Sheryl Kroen, Darrin McMahon en Michael Broers. Uiteraard ben ik zelf volledig verantwoordelijk voor het eindresultaat. In het bijzonder wil ik Madame la Duchesse d'Audiffret-Pasquier en Jean de Panafieu danken voor het verlenen van toegang tot hun familiearchief in het Chateau de Sassy. Tijdens mijn bezoeken aan het Normandische kasteel ervoer ik als nooit tevoren de historische sensatie.

Hester Jansen heeft vele jaren meegedacht met het boek en heeft mij vergezeld tijdens mijn onderzoeksverblijf in Parijs. Stefan Kras en Greetje van der Werf ben ik dankbaar voor hun kritische redactie van de tekst. Aangezien het mijn ambitie was om een proefschrift te schrijven dat ook voor een breder publiek interessant was, ben ik zeer verheugd dat uitgeverij Bert Bakker het boek wil uitgeven. Ik dank mijn redacteur Marieke van Oostrom voor de goede samenwerking.

Ten slotte een woord van persoonlijke dank. Dankzij mijn onschatbare grootouders ben ik al vroeg in mijn leven in aanraking gekomen met geschiedenis. Mijn broer Marnix en mijn zus Marjon hebben mijn academische carrière altijd humorvol gerelativeerd. Met mijn vrienden heb ik de pieken en dalen van het promotietraject gedeeld. Het boek heeft verder veel geprofiteerd van de tijd om te denken tijdens de vele treinreizen naar het Noorden, op weg naar mijn Groningse architecte Martine Drijfholt. De geografische afstand heeft de liefde tussen een Leidse alpha en een nuchtere Delftse ingenieur niet kunnen verhinderen. Het meeste dankt dit boek echter aan mijn vader, de onderzoeker, en mijn moeder, de docente. Zij hebben op vele verschillende manieren bijgedragen aan mijn vorming. Aan hen draag ik dit boek op.

Den Haag/Amsterdam 2008